

Spot aan!

Ga samen met je leerlingen de planken op

*40 dramaoefeningen voor het basisonderwijs
Kinderboekenweek 2026*

Ga de planken op!

In dit e-book vind je 40 dramaoefeningen die speciaal zijn ontwikkeld voor kinderen in de basisschoolleeftijd.

En perfect passen bij het thema van de Kinderboekenweek 2026: Spot aan!

De Kinderboekenweek is hét moment waarop verhalen overal opduiken: in boeken, in gesprekken, in tekeningen... en dus ook op het podium.

Want een verhaal lezen is één ding, maar een verhaal laten gebeuren voor een publiek? Dat is bijzonder. En dat bijzondere zit niet alleen in het spel, maar juist ook in alles eromheen: hoe je opkomt, waar je staat, wat je laat zien (en wat juist niet), hoe je een scène “plaatst” en hoe je het publiek meeneemt zonder dat je één woord extra hoeft te zeggen.

In dit e-boek vind je 40 dramaoefeningen voor groep 1 t/m 8, allemaal passend bij het thema *Spot aan!*. Bij elke oefening staat duidelijk aangegeven voor welke doelgroep hij het meest geschikt is, zodat jij als leerkracht snel kunt kiezen wat past bij jouw klas.

De nadruk ligt op het technische aspect van theaterspelen, maar dan wél op een manier die speels blijft. Je gaat aan de slag met vier herkenbare theaterthema's:

In de spotlight:

te zien zijn, aan en uit, opkomen en afgaan, en hoe maak je een start en einde duidelijk voor je publiek?

Mise-en-scène:

waar sta je, hoe gebruik je de ruimte en hoe maak je samen een helder “plaatje” op het podium?

Rol spelen:

hoe laat je met houding, beweging en (eventueel) stem zien wie je bent, zonder dat je het hoeft uit te leggen?

Emoties:

hoe maak je gevoelens zichtbaar en begrijpelijk, van klein tot groot, zodat het publiek meteen snapt wat er speelt?

Je hoeft geen ervaren dramadocent te zijn om hiermee te werken. De oefeningen zijn zo opgebouwd dat je ze met weinig voorbereiding kunt inzetten, en dat leerlingen spelenderwijs ontdekken hoe je een scène sterker maakt.

Soms zit dat in iets kleins: een duidelijke opkomst, een sterk stilstaand beeld, een grotere speelstijl of een emotie die net iets helderder wordt. En juist die kleine keuzes maken het verschil tussen een spelletje en echt theater.

Gebruik dit e-boek als losse inspiratie (één oefening tussendoor), als mini-reeks in de Kinderboekenweek, of als opwarmer richting een presentatie-moment in de klas. Kies, mix en speel, en zet vooral het plezier voorop.

Wil je nóg meer verdieping en kant-en-klare lessen rondom het thema Spot Aan! van de Kinderboekenweek? In onze lesmethode DramaOnline vind je een complete lessenserie die hier perfect op aansluit.

Neem snel een kijkje op www.dramaonline.nl/kbw2026

Veel speelplezier!

Met theatrale groet,
Eva Mesman

*Ontwikkelaar lesmateriaal DramaOnline
Jeugdtheatermaker, actrice, docent
Kinderboekenschrijver*

[dramaonline](https://www.pinterest.nl/dramaonline)

[dramaonlineNL](https://www.facebook.com/dramaonlineNL)

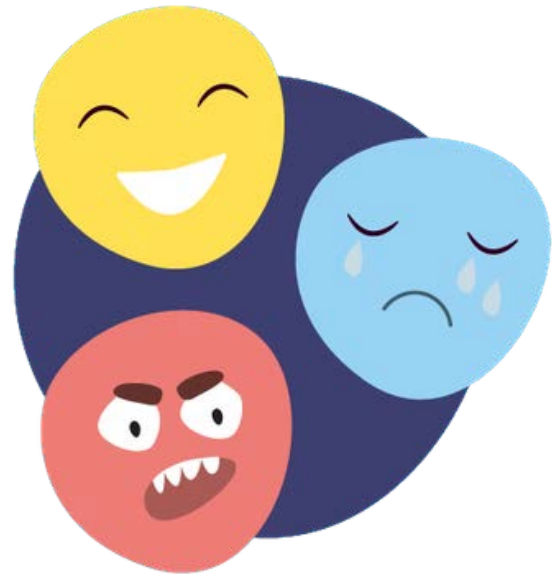
[dramaonlineNL](https://www.instagram.com/dramaonlineNL)

Het belang van drama

Drama is zoveel meer dan spelen en plezier maken. Het is een krachtige manier om kinderen te helpen groeien op meerdere gebieden:

- **Creativiteit:** Kinderen leren out-of-the-box denken en problemen op een speelse manier aanpakken.
- **Zelfvertrouwen:** Door een rol te spelen, stappen kinderen uit hun comfortzone en leren ze zichzelf presenteren.
- **Samenwerken:** Theater is altijd een teamspel. Kinderen leren luisteren, overleggen en elkaars ideeën respecteren.
- **Taalontwikkeling:** Spelopdrachten en improvisaties dragen bij aan het uitbreiden van woordenschat en taalvaardigheid.

Drama biedt kinderen de kans om in een veilige omgeving te experimenteren en zichzelf te uiten. Het leert hen dat fouten maken oké is en dat elke bijdrage waardevol is.

In de spotlight

start, stop en zichtbaar spelen

Spotknop (groep 1-5)

De leerlingen lopen door het lokaal. Vertel dat jij de *spotknop* bedient: als de spot aan gaat, komt het spel tot leven. Als de spot uit gaat, bevriest het spel.

Wanneer je *spot aan* zegt, bevriezen de leerlingen op hun plek. Bij *spot uit* lopen de leerlingen weer verder. Herhaal dit een aantal maal.

Variatie: Voeg nu groot of klein toe (*spot aan groot* of *spot aan klein*). De leerlingen maken een grote of kleine pose. Bij *spot uit* lopen ze weer verder.

Je kunt deze opdracht uitbreiden door ook emoties te noemen. Bij bijvoorbeeld *spot aan boos*, maken de leerlingen een boze pose. Voorbeelden: bang, blij, trots

Op en af (groep 3-6)

Maak met tape of een denkbeeldige lijn een “coulisse” (achter de lijn) en een “podium” (voor de lijn). Vertel dat je op het podium zichtbaar bent voor het publiek.

Laat de leerlingen één voor één opkomen op de volgende manieren:

- Stap over de lijn en loop rustig naar een plek op het podium
- Ga staan, kijk naar voren en maak een pose (freeze)
- Blijf 3 tellen staan en loop weer terug achter de lijn
- Herhaal met een andere opkomst: blij, spannend, stoer, stiekem

Bespreek de opdracht kort na met de leerlingen. Wat is een fijne opkomst om naar te kijken? Wat helpt om rustig te starten?

Te zien zijn (groep 4-8)

De leerlingen staan in de ruimte. Vertel dat het publiek je moet kunnen zien om je verhaal te begrijpen.

Laat de leerlingen een simpele actie (bijvoorbeeld zwaaien, afwassen of een boek lezen) uitbeelden op de volgende manieren:

- Met het gezicht naar het publiek (naar jou toe)
- Met de zijkant naar het publiek
- Met de rug naar het publiek
- Bespreek kort: wanneer kun je het het beste zien?

Vraag de leerlingen: Wat kun je doen zodat het publiek jouw spel goed kan volgen? Zijn er ook situaties denkbaar waarin het juist interessant is om een personage van de zij- of achterkant te zien?

Bevroren situaties (groep 5-8)

De leerlingen zitten aan de kant. Je zet een aantal stoelen op het speelvlak neer, die een bepaalde situatie weergeven, bijvoorbeeld een bus. Je laat een aantal leerlingen plaatsnemen op de stoelen en zij spelen met elkaar, zonder tekst, de gegeven situatie. Je geeft hen daarbij een aantal aanwijzingen waarbij emoties een belangrijke rol spelen.

Voorbeelden: de passagiers lachen om een grap van de buschauffeur, de bus remt plots heel hard, de bus rijdt een kat aan.

Wanneer je in je handen klapt, bevroren de leerlingen hun emoties. Bij een volgende klap in de handen, spelen de leerlingen weer verder. Hierna laat je een volgende groep leerlingen plaatsnemen op de stoelen binnen een nieuwe situatie.

Voorbeelden:

- in de bioscoop (je ziet een enge film / je buurman eet heel hard popcorn / de hoofdrolspeler in de film maakt een goede grap)
- bij de bushalte (een hond wil in je kuiten bijten, je hebt vrolijke muziek op je mobiel aan staan / je ziet dat de bus voorbij rijdt zonder jou mee te nemen)
- op de tribune bij een tenniswedstrijd (één van de spelers speelt vals / het begint te onwieren / de wedstrijd wordt gestaakt)
- in de wachtkamer bij de dokter (de assistente gaat op je teen staan / iemand gaat voor zijn beurt / je hoort enge geluiden uit de spreekkamer komen)

Bespreek de opdracht kort na. Welk effect heeft het bevroren van de situatie?

Groot probleem (groep 5-8)

De leerlingen staan in de kring. Eén van de leerlingen beeldt zonder geluid een probleem uit. Het is bijvoorbeeld warm, hij of zij heeft jeuk of schrikt van de persoon naast zich. De volgende leerling in de kring beeldt dit probleem een stapje groter uit.

Laat een aantal leerlingen het probleem steeds verder uitvergrooten en start daarna met een nieuw probleem.

Beeld uitvergroot (groep 1-8)

De leerlingen staan in de kring. Eén leerling maakt een klein beeld; een stilstaande pose. De volgende leerling vergroot dit beeld iets uit. Elk beeld wordt door de anderen nagedaan. Per leerling wordt het beeld steeds een stapje groter, totdat de maximale grootte bereikt is. Hierna wordt een nieuw klein beeld ontwikkeld.

Tip: Bij een grote groep leerlingen kun je 2 kleinere kringen maken.

Onzichtbare spot (groep 5-8)

De leerlingen staan in de ruimte. Vertel dat er een onzichtbare spot is die steeds op iemand schijnt. Wie in de spot staat, speelt extra duidelijk en groot.

De helft van de groep staat op de speelvloer, de andere helft zit aan de kant als publiek. Noem een locatie die de spelers zonder geluid uitbeelden, bijvoorbeeld een restaurant, pretpark of bioscoop. De spelers beelden een handeling uit die past op die locatie. In het geval van een restaurant bijvoorbeeld borden afdrogen, in een pan roeren of rondlopen met een dienblad.

Vraag het publiek de ogen te sluiten en wijs stiekem een speler aan. Deze speler beeldt zijn of haar handeling extra groot uit. Wanneer het publiek de ogen weer opent, gaat het spel verder. Kan het publiek zien welke speler er in de spot staat?

Herhaal dit een aantal maal met telkens een andere speler in de spot. Hierna wisselen de groepen.

Ik maak een foto van... (groep 1-8)

De leerlingen lopen door de ruimte. Je bent de fotograaf en staat op een centraal punt in de ruimte. Je zegt telkens “Ik maak een foto van...” plus de naam van één van de leerlingen. Op dat moment rennen de leerlingen zo snel mogelijk naar elkaar toe, zodat zij goed op de foto komen. In een stilstaande pose zetten zij de genoemde leerling in de spotlight. Wanneer de foto gemaakt is, lopen de leerlingen weer verder.

Tip: Je kunt als fotograaf telkens van positie en richting in de ruimte veranderen, zodat de leerlingen geconcentreerd moeten blijven om in het blikveld van de denkbeeldige camera terecht te komen.

Handeling in slowmotion (groep 1-8)

De leerlingen staan verdeeld in tweetallen verspreid over de ruimte. Je noemt een handeling, die de leerlingen samen zonder geluid te maken uitbeelden, bijvoorbeeld een fietsband oppompen.

Je noemt nu verschillende snelheden waarin de tweetallen hun handeling spelen. Er zijn zes mogelijkheden:

- Normaal: in dit tempo beginnen de leerlingen hun handeling
- Langzaam: de handeling wordt iets langzamer uitgebeeld
- Langzaamst: slowmotion
- Snel: de handeling wordt iets sneller uitgebeeld
- Snelst: overhaasten
- Stop: de handeling wordt bevroren

Herhaal dit met een aantal handelingen, zoals een schilderij maken, een ijsje eten, een hondenhek timmeren, de vloer vegen en bloemen plukken.

Laat hierna ieder tweetal heel kort bespreken welke handeling en snelheid zij het leukst vonden en laat hen deze om de beurt presenteren.

Even snel (groep 1-8)

Je loopt door de ruimte in verschillende patronen en tempo's. De leerlingen lopen achter je aan en nemen jouw manier van lopen over. Wanneer je stopt, staan zij ook stil. De leerlingen mogen niet voorbij je komen.

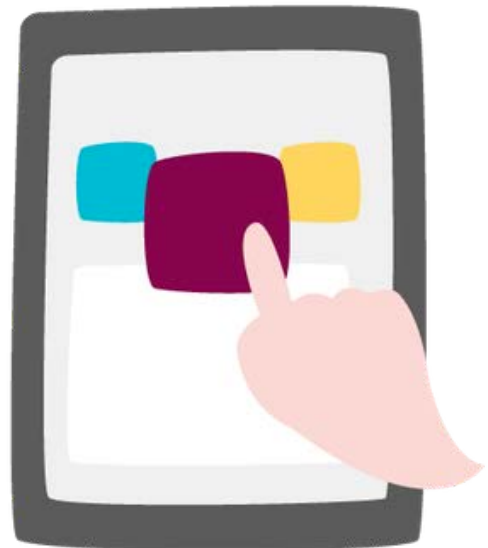
Tip: Na geoefend te hebben, kun je de klas in kleinere groepen verdelen, die tegelijkertijd door de ruimte bewegen. Eén leerling is nu de leider van de groep.

DramaOnline maakt van drama een vak

DramaOnline is er om jou te helpen drama eenvoudig en toegankelijk te maken. We begrijpen dat je als leerkracht een volle agenda hebt en dat drama soms als 'extra' voelt. Daarom hebben we een breed aanbod aan kant-en-klare lessen, oefeningen en ideeën die je direct kunt gebruiken.

DramaOnline is:

- **Efficiënt:** Geen uren voorbereiding nodig. Onze materialen zijn direct inzetbaar.
- **Inspirerend:** Altijd nieuwe ideeën en thema's die aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen.
- **Toegankelijk:** Zowel voor de ervaren dramadocent als voor de leerkracht die drama nog spannend vindt.

Met ons uitgebreide lesmateriaal kun je drama integreren in je lesprogramma, zonder dat het veel tijd of moeite kost. Zo maak je drama een vast onderdeel van je onderwijs.

Dramalesmethode DramaOnline

DramaOnline is de online lesmethode die leerkrachten in het basisonderwijs begeleidt in het maken en geven van dramalessen. Met honderden kant-en-klare dramalessen en -oefeningen, instructievideo's en een leerlijnmodule geeft DramaOnline drama een vaste plek in het lesprogramma.

Wat kun je verwachten van DramaOnline?

- Honderden inspirerende dramalessen, dramaoefeningen en korte dramamomenten
- Benodigd spel materiaal & muziek bij elke les
- Elke week een nieuwe creatieve dagstarter
- Tips voor lessen en oefeningen rondom actuele thema's
- Geschikt voor groep 1 t/m 8 van het basisonderwijs.
- Basisleerlijnen per combinatiegroep, zowel kant en klaar als door jou zelf te samen te stellen
- Online dramalesmethode met zeer gebruiksvriendelijke lesomgeving
- Volledig gericht op lesgeven via smartphone, PC, laptop, tablet en digibord
- Printbaar spiekbriefje bij elke les
- Meer achtergrondinformatie over het vak drama

Gebruikers over DramaOnline:

Brecht Schenkeveld

Docent drama Kunstkwartier

"Compliment voor jullie site! Als ik in m'n eentje een les zit voor te bereiden staat tegenwoordig jullie site er bij op mijn laptop. Net alsof je met een collega aan het sparren bent over de inhoud van de les. Veel variatie, goeie tips en overzichtelijk te gebruiken programma's met de aangeboden zoekfilters. Ik kan altijd vinden wat ik nodig heb. Super!"

Griet De Smedt

Leerkracht Vlaanderen

"Ik ben juf in het tweede leerjaar in een Belgische klas. Dat zijn kinderen van 7 en 8 jaar. Een poos geleden begon ik met het uitwerken van jullie lessen. Met succes! De kinderen durven spelen, gaan helemaal op in hun rol en ze zijn o zo blij als het weer donderdagnamiddag is. Ze noemen het spelen en ik zie hen groeien. Dank voor al de fijne tips."

Ied van Lierop

Schrijfster & regisseuse groep-8-musicals

"De DramaOnline-lessen zijn voor kinderen direct en makkelijk te bevatten. Ze zijn duidelijk en niet te moeilijk. Veel oefeningen zijn van deze tijd en sluiten goed aan bij de belevingswereld van kinderen. Het materiaal kan ook een handvat zijn om zelf op door te improviseren."

Inspiratie voor jouw drama's!

Honderden dramalessen en -oefeningen

Met onze complete dramalessen ben je met één druk op de knop klaar. Noodzakelijke materialen, zoals theaterteksten en spelkaarten, maken wij direct voor je beschikbaar. Dus zonder veel voorbereiding direct aan de slag!

Inspirerende instructievideo's

Sommige dramaoefeningen zijn lastig met woorden te beschrijven. Om die reden hebben wij bij inmiddels ruim 160 oefeningen in de lesmethode instructievideo's toegevoegd die laten zien wat een opdracht inhoudt. Op deze manier helpt DramaOnline je de drama's gemakkelijk en duidelijk aan de groep over te brengen.

Ontwerp je eigen leerlijn

Naast de kant-en-klare dramalessen die DramaOnline voor je beschikbaar heeft, heb je ook de mogelijkheid om zelf leerlijnen te creëren. Onze leerlijnmodule helpt je graag een passende leerlijn drama te ontwikkelen. Zo kun je je lesprogramma afstemmen op jouw wensen en behoeften.

Theatrale muziek bij het lesmateriaal

Muziek is een belangrijk onderdeel binnen een drama's, maar het vinden van de juiste sfeer is een lastige zoektocht. Binnen de oefeningen en lessen in DramaOnline kun je direct bijpassende muziek afspelen of je kunt gebruik maken van onze Les CD. Zo hoef je nooit meer op zoek in je CD-collectie.

Laat je inspireren door DramaOnline en vraag hier je abonnement aan!

Eva Mesman

**Ontwikkelaar lesmateriaal DramaOnline
Jeugdtheatermaker, actrice, docent
Kinderboekenschrijver**

"In 2005 studeerde ik af als uitvoerend theatermaker in Amsterdam. In datzelfde jaar richtte ik Theatra op. Vanuit Theatra maak ik theater met en voor kinderen. Op dit moment speel ik vijf verschillende voorstellingen voor het basisonderwijs in Nederland en België.

Ook ben ik als speler betrokken bij Theater Thot. Daarnaast geef ik theaterlessen en -workshops op verschillende locaties.

In mijn werkzaamheden voor het basisonderwijs zie ik regelmatig welke drempels leerkrachten ervaren om zelf drama te geven.

Om die reden heb ik, samen met Rik Knijnenburg, de online dramamethode DramaOnline ontwikkeld. Deze complete lesmethode voor groep 1 t/m 8 begeleidt de leerkracht in het gemakkelijk maken en geven van een dramalessen.

Copyright © 2026 DramaOnline

Auteur: Eva Mesman

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook het plaatsen van directe links naar de bestandslocatie van dit document op websites, in e-mail nieuwsbrieven of andere vormen van digitale media is niet toegestaan.

